

Rəna Məmmədova
AMEA müxbir üzvü, sənətsünəşliq doktoru, professor
(Azərbaycan)

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN AZƏRBAYCAN İNCƏSƏNƏTİNİN İNKİŞAFINDA ROLU

Müasir Azərbaycan incəsənətinin qazandığı ən böyük nailiyyətləri nəhəng tarixi şəxsiyyət, böyük sərkərdə, dünya şöhrətli siyasi xadim, vətəndaş, ümum-millil lider Heydər Əliyevin titanik əməyi nəticəsində əldə olunmuşdur. Bütün mənalı ömrünü Azərbaycanın inkişafına, dövlətçiliyin möhkəmlənməsinə, müstəqilliyimizin qorunmasına, xalqının əminəmanlığına həsr edən bu dahi insan Azərbaycan incəsənətinin çiçəklənməsi üçün də daim fəaliyyət göstərmişdir.

Məlumdur ki, incəsənət ölkə üçün çox vacib olan bir sahədir. Müstəqilliyimizin ilk illərindən ölkəmizin ciddi iqtisadi çətinliklərlə üzləşməsinə baxmayaraq, Azərbaycan dövləti və onun Prezidenti ulu öndər Heydər Əliyev bu sahəyə xüsusi diqqət göstərilməsini birinci dərəcəli vəzifə kimi qarşısına qoymuşdur. Məhz onun uzaqgörən siyasəti nəticəsində bütün çətinliklər tez bir zamanda aradan qaldırılmış, bütün sahələrdə olduğu kimi, incəsənətdə də nəzərəcarpacaq dərəcədə irəliləyişlər baş vermişdir.

Bu gün tam əminliklə demək olar ki, Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrü incəsənətimizin tarixində yeni «intibah dövrü» adlandırmaq olar. Məhz ensiklopedik biliyə, dərin erudisiyaya malik bir şəxsiyyətin Azərbaycan mədəni irsinə və incəsənətinə dərin hörmət və qayğı ilə yaşaması onun böyük ziyalılığından irəli gəlirdi.

Sözün əsl mənasında Heydər Əliyev Azərbaycan incəsənətinin hamisi olmuşdur. Ulu öndərin teatr sənətinə, təsviri incəsənətə, musiqiyə, kinomotoqrafa olan hədsiz dərəcədə marağı onun Azərbaycana rəhbərlik etdiyi otuz ildən artıq bir dövr ərzində daim müşahidə olunmuşdur. Ümummillil liderin incəsənətə və sənətkara olan atalıq qayğısı və dəstəyi Azərbaycan incəsənətinin yeni-yeni uğurlarını təmin etmiş və sənət adamlarını daha yüksək nailiyyət qazanmasına ruhlandırmışdır. «Xalqımızın incəsənət, mədəniyyət sahəsində nailiyyətləri vətəninə, millətini sevən hər bir azərbaycanlı üçün iftixar mənbəyidir. Mən bununla daim fəxr edirəm» - deyən Heydər Əliyev, həqiqətən Azərbaycan incəsənətinin hər bir uğuruna, dünya arenasında öz la-

yiqli yerini tutmasına ürəkdən sevinmiş və bu işdə yaxından iştirak etməyi ən ümdə vəzifə saymışdır.

Diqqətləyi qaldır ki, incəsənət sahəsində yaranan bütün problemlərin tezliklə həllinə çalışan ümummilli lider hər zaman dövlətçilik və azərbaycançılıq mövqeyini öndə tutmuşdur. «Azərbaycançılıq – Azərbaycanı yüksəltmək, dünyada tanıtmək və onun əbədiyini qorumaqdır ki, Heydər Əliyev bütün ömrünü bu müqəddəs və ali məqsədə həsr etmişdir».¹

Həqiqətən, ulu öndərin milli teatr, kino, musiqi, təsviri sənətin tarixinə və inkişafına dair nəzəri fikirlərinin əsasında azərbaycançılıq konsepsiyası dururdu. Bu konsepsiyada tarixilik və müasirliyin vəhdəti başlıca şərt kimi özünü göstərirdi. Ona görə də bütün sənət sahələrinə dahi rəhbər tarixilik və müasirlik aspektindən yanaşırdı ki, bu da onun incəsənət nəzəriyyəsinin əsas mahiyyətini təşkil edirdi. Bu nəzəriyyənin özülündə isə milli ənənələrin, mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılması başlıca şərt idi.

Onun məhz bu konsepsiyadan çıxış etməsi nəticəsində Azərbaycan incəsənətinin bütün sahələri dünya incəsənətinə inteqrasiya edərək tanınmış və əbədi olaraq həyat vəsiqəsi qazanmışdır. Bu baxımdan ümummilli lider Heydər Əliyevin incəsənətə dair nəzəri irsi bu gün də çox qiymətli və dəyərlidir. Belə ki, onun incəsənət sahəsindəki nəzəri ideyaları ümumdövlət işinin ayrılmaz tərkib hissəsi kimi konseptual əhəmiyyət kəsb edir.

Heydər Əliyevin incəsənətə qayğısı və himayədarlığı təkcə verdiyi dövlət sərəncamları və qərarları ilə məhdudlaşmamışdır. Ulu öndər özü bilavasitə teatr, kino və konsert salonlarında, müxtəlif sərgilərdə, yaradıcılıq tədbirlərində fəal iştirak etməklə sənət adamlarının gündəlik problemləri, onları narahat edən məsələlərlə yaxından tanış olurdu. Hər bir problemin daxilinə varmaq, onu dərinlən öyrənmək və sonra da həll etmək bacarığı dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevi səciyyələndirən parlaq xüsusiyyət idi. Bu dahi insanın sənətkarlara olan qayğısı onların yubileylərinin keçirilməsində, bütün ehtiyaclarının ödənilməsində, əsərlərinin nümayiş etdirilməsində özünü aydın göstərirdi. Onu da qeyd etmək ki, kamil yaradıcılıq zirvəsinə çatmış sənətkarlarla yanaşı, sənətə yeni addımlarını atan gənc istedadların da ulu öndərin diqqət mərkəzində olması «Azərbaycanda gənc istedadlara dövlət qayğısı» fərmanının imzalanması və «Gənc istedadlar fondu»nun yaradılması ilə yadda qalmışdır.

Müstəqilliyimizin ilk illərindən incəsənət xadimlərinin əməyini yüksək dəyərləndirən ümummilli liderin Prezident təqaüdünü təsis etməsini yüz-

1 - Şəmsizadə N. Heydər Əliyev və Azərbaycan ədəbiyyatı. B., 2009, s.244.

lərlə sənət adamına göstərilən qayğı və dəstəyin ən yüksək həddi kimi qiymətləndirmək olar. Bundan əlavə, görkəmli incəsənət xadimlərinin məhz ulu öndərin təsis etdiyi «Şöhrət» ordeni ilə təltif olunması, müxtəlif fəxri adlara layiq görülməsi sənət adamlarına olan qayğıkeş münasibəti daha qabarıq nümayiş etdirirdi.

Belə bir münasibətin vacibliyini ümummilli lider bir neçə faktorla izah edirdi, bir tərəfdən, Azərbaycanın dəyərli incəsənət xadimlərinin – istər aktyor, rejissor, rəssam, istərsə də heykəltaraş, musiqiçi, ifaçı olsun, fərq etməz, hər bir istedad sahibinin dövlət, xalq qarşısında xidmətlərini yüksək qiymətləndirmək, digər tərəfdən, onların yaradıcılığının gələcək nəsil üçün örnək, nümunə kimi mövcudluğunu göstərmək, yetişən gəncliyin tərbiyəsində rolunu nümayiş etdirmək məqsədi güdürdü. Ulu öndər incəsənət xadimlərinin zəngin irsinin qorunmasında, təbliğində, gələcək nəslə çatdırılmasında və öyrənilməsində onların ev muzeylərinin yaradılmasının böyük rol oynamasına da xüsusi önəm verirdi. Məhz onun səyi və təşəbbüsü ilə görkəmli sənət adamlarının xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədilə neçə-neçə ev-muzeylər açılmış, onların adlarının mədəniyyət ocaqlarına, küçə və məktəblərə verilməsi həyata keçirilmişdir.

Bu məqsədlə baş verən tədbirlərdən ən çox yadda qalanı dahi bəstəkar Ü.Hacıbəylinin 110 illik illiyinə həsr edilən yığıncaqda Ulu öndərin çıxışı olmuşdur. Çıxışında Heydər Əliyev Ü.Hacıbəylinin yaradıcılığını yüksək qiymətləndirmiş və bəstəkarın bütün əsərlərinin mədəniyyətimizin inkişaf etməsinə xidmət etdiyini göstərmişdir. Bu xidmətlərin unudulmaz və əvəzsiz olduğunu xüsusi olaraq vurğulayan ulu öndər Ü.Hacıbəylinin doğum günü tarixini hər il milli musiqi günü kimi bayram edilməsi təklifini irəli sürmüşdür. Bununla bağlı H.Əliyevin maraqlı bir fakta fikir verməsi diqqəti cəlb edir. O göstərir ki: «XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan milli musiqisinin dünya professional musiqi sənəti ilə qovuşması yoluna misilsiz xidmət göstərmiş dahi Azərbaycan bəstəkarının nə dərəcədə uzaqgörən, onun sənət aləmində seçdiyi yolun nə dərəcədə doğru olduğunun əsrin sonunda bir daha şahidi olur. Bu, Üzeyir dühasının təntənəsidir. Bu günlərdə biz müstəqil Azərbaycan Respublikasının öz neft sərvətlərindən səmərəli istifadə edilməsi yolunda müstəsna əhəmiyyəti olan «əsrin müqaviləsi»nin imzalanmasının beşinci ildönümünü də təntənəli surətdə qeyd edirik. Bu iki hadisənin bir-birilə rəmzi bağlılığı vardır. Azərbaycanda XX əsrin əvvəllərində neft sənayesinin sürətlə inkişaf etməsi bütün sahələrdə olduğu kimi, musiqi mədəniyyəti sahəsində

də böyük irəliləyişə səbəb olmuşdur. Əslində ilk nəzərdə bir-birilə əlaqəsi olmayan «neft» və «Musiqi» məfhumlarının belə qarşılıqlı təsiri ölkəmizin iqtisadi, elmi və mədəni inkişafında böyük rol oynamışdır». Həqiqətən, 1999-cu ildə məhz Heydər Əliyevin xeyir-duası ilə Bakıda keçirilən «Musiqinin böyük İpək yolu» başlıqlı I klassik musiqi Festivalının «Üzeyir günlərinə» təsadüf etməsi də bir ənənə halını alaraq Azərbaycan mədəniyyətini əlamətdar hadisələrlə zənginləşdirmişdir.

Gərgin və ciddi iş rejiminə baxmayaraq, ulu öndər ölkənin mədəni həyatında daima fəal iştirak etmiş və bu işdən həm özü zövq almış, həm də incəsənət xadimlərini ruhlandırırmışdır.

Ən maraqlısı isə ondan ibarətdir ki, Heydər Əliyev bütün bu tədbirlərdə fenomenal biliyə malik bir sənətsünas alim kimi çıxış etmiş və hər bir incəsənət əsəri haqqında qiymətli fikirlərini, düşüncələrini bildirmişdir. Bu mənada Ulu öndər görkəmli ictimai xadim, böyük siyasətçi olmaqla yanaşı, həm də incəsənəti dərinlən duyan və bilən bir şəxsiyyət kimi tarixə düşmüşdür. Onun bütün çıxışlarında incəsənətimizin gələcəyini müəyyənləşdirən, program xarakterli göstərişləri təkcə sənət adamlarının yaradıcılığı üçün deyil, həm də sənətsünaslıq üzrə elmi istiqamətlərin müəyyənləşdirilməsində bir stimula çevrilmişdir.

Məhz Heydər Əliyevin uğurlu siyasəti nəticəsində Azərbaycan incəsənəti bu gün dünya miqyasında layiqincə təmsil olunur. Azərbaycan incəsənətinin müxtəlif xarici ölkələrdə tanınması məqsədilə mədəniyyət günlərinin keçirilməsi onun daima diqqət mərkəzində durmuşdur. Dünyanın bir çox ölkələrində Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənəti günlərinin keçirilməsi artıq bir ənənəyə çevrilmişdir. Həmçinin, respublikada müxtəlif beynəlxalq festivalların, müsabiqələrin keçirilməsi Azərbaycanın böyük nüfuzə malik olmasından xəbər verir. Belə tədbirlərə mühüm siyasi əhəmiyyət verən ulu öndər ölkələr arasında dostluq və əməkdaşlığın daha da möhkəmlənməsində incəsənətin mühüm rolunu xüsusilə vurğulayırdı. «İncəsənət bizi yaxınlaşdırır, incəsənət bizi birləşdirir, incəsənət bizi dostlaşdırır» - deyən Heydər Əliyev bu tezi öz mədəniyyət siyasətinin əsas prinsipi kimi ardıcıl surətdə həyata keçirirdi.

Bu siyasətin bariz nümunəsi dünya şöhrətli sənətkar həmyerlimiz M.Rostropoviçin ölkəmizə cəlb olunması idi. Belə məşhur musiqçinin öz doğma vətəninə - Bakıya gəlməsi respublikanın mədəni həyatında əlamətdar hadisəyə çevrildi. Görkəmli musiqçinin 1997-ci ildə 70 illik yubileyinin Bakıda təntənəli surətdə qeyd olunması bütün dünyanın diqqətini özünə cəlb etdi.

Məhz dahi dövlət başçısı Heydər Əliyevin şəxsi dəvəti və təşəbbüsü ilə baş verən bu hadisə Azərbaycan musiqi tarixinə qızıl hərflərlə həkk olunmuşdur. Maestronun Bakıya ənənəvi səfərləri, onun masterklasları, konsertləri, yəni sırf musiqi fəaliyyəti ilə yanaşı, həm də xeyriyyəçiliyi, azadlığın və demokratiyanın müdafiəçisi kimi çıxışları Heydər Əliyev tərəfindən yüksək dəyərləndirilmiş və o, Azərbaycanın yüksək dövlət mükafatı olan «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilmişdir. Artıq hər il Azərbaycanda keçirilən Rostropoviç festivalları mədəniyyətimizdə silinməz izlər buraxmış və zamanəmizin böyük musiqiçisinin xatirəsini əbədləşdirmişdir.

Heydər Əliyevin Azərbaycan incəsənətinin dünyaya integrasiyası istiqamətində apardığı dövlət fəaliyyətinin prioritetlərindən biri türk dünyası ilə əlaqələrin daha da dərinləşməsi və güclənməsində idi. Həqiqətən, müasir dövrdə Azərbaycan və Türkiyə Respublikası, eləcə də digər türkdilli dövlətlər arasında getdikcə möhkəmlənən və genişlənən mədəni, iqtisadi, elmi əlaqələrin əsasında Ulu öndərin böyük əməyi durur. Bununla bağlı Heydər Əliyevin sözləri yada düşür: «Türkiyə və Azərbaycan arasında əlaqələr qədim və zəngin tarixə malikdir, bu əlaqələr – dostluq, qardaşlıq əlaqələridir. Onların mənbəyi - bizim birgə tarixi kökümüz, bizim vahid kökə mənsub olmağımız, vahid dilimiz, dinimiz, ənənəmizdir». Ona görə də Ulu öndər dəfələrlə öz çıxışlarında «Azərbaycan və Türkiyənin - bir millət, iki dövlət» olduğunu iftixarla söyləmişdir. Məhz dahi rəhbərin belə bir siyasi mövqeyi Azərbaycan və Türkiyə, eləcə də digər türkdilli dövlətlər arasında qarşılıqlı əlaqələrin yarasında böyük rol oynamışdır. Bu əlaqələr təkcə incəsənət günlərinin keçirilməsi və ya incəsənət ustalarının çıxışları ilə nəticələnmir, həmçinin, elmdə, o cümlədən, Azərbaycan sənətsüənəslığında bir sıra maraqlı və vacib sahələrin meydana çıxmasını şərtləndirir. Bunlardan biri, Azərbaycan musiqişüənəslığında yeni istiqamət olan «musiqi türkologiyası»nı göstərmək istərdim. AMEA-nın İncəsənət və Memarlıq institutunun «İncəsənətin qarşılıqlı əlaqələri» şöbəsində işlənən bu istiqamətin əsas məqsədi milli musiqi mədəniyyətinin türk mənbələrinin öyrənilməsindən ibarətdir.

Məlumdur ki, müasir mərhələdə Azərbaycan sənətsüənəslığının ən aktual məsələlərindən biri milli mədəniyyətin soy köklərinin öyrənilməsi problemi- dir. Bu baxımdan ümumtürk köklərin dərinədən araşdırılması Azərbaycan mədəniyyətinin və incəsənətinin milli özünəməxsusluğunun aşkarlanması yolunda da böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bütün bu araşdırmalar müqayisəli sənətsüənəslıq aspektindən aparılır. Belə ki, məhz muqayisəli təhlil əsasında

Azərbaycan incəsənətinin həm milli özünəməxsusluğunun, həm də universal xüsusiyyətlərinin aşkarlanmasına imkan yaranır. Ümumiyyətlə, sənət-şünaslıqda etnoloji tədqiqatların genişləndirilməsi bütövlükdə azərbaycanşünaslığın aktual problemləri ilə çıx bağlıdır. Şübhəsiz, elmdə bu problemlərin tədqiqinə Heydər Əliyevin fəaliyyətindəki əsas konseptual istiqamətlər xüsusi təkan vermişdir.

Ümummilli liderin ölməz ideyaları bu gün də incəsənətimizin inkişafına xidmət edir, incəsənətimizin hər bir sahəsində onun dərin zəkası öz bəhrəsini göstərir. Azərbaycana Prezident seçildiyi 2003-cü ildən bu günədək cənab İlham Əliyev Ulu öndərin yolunu, bütün sahələrdə olduğu kimi, incəsənət sahəsində də ardıcıl surətdə davam etdirərək öz əhdinə sadıqlığını nümayiş etdirir. Bunu Prezident tərəfindən düşünülmüş proqramların qəbul edilməsi və onların uğurla həyata keçirilməsi də təsdiqləyir.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə «Azərbaycan teatrları 2009-2019-cu illərdə» Dövlət Proqramının təsdiqi nəticəsində Respublikada bir sıra tədbirlərin planı hazırlanmış, onun icrası ilə bağlı mühüm işlər həyata keçirilmişdir. Ən öncə teatr binalarının əsaslı təmiri və yenidən qurulması üzrə planların həyata keçirilməsi, onların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi mühüm layihələrdən biri kimi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Qəbul olunan Dövlət Proqramı çərçivəsində 2010-cu ildə Milli teatr festivalının, Beynəlxalq Teatr Konfransının keçirilməsi də Prezidentin göstəriş və sərəncamları əsasında reallaşan tədbirlər sırasındadır.

Teatrlarla yanaşı muzeylərin də yenidən qurulması, bərpası, genişləndirilməsi, memorial komplekslərin, memorial muzeylərin təşkil edilməsi Dövlət proqramına daxil olan layihələrdəndir. Prezidentin «Azərbaycanda muzey işinin yaxşılaşdırılması haqqında» 2007-ci il Sərəncamı, 2009-cu ildə «Azərbaycan regionlarında fəaliyyət göstərən muzeylərin müasir standartlara uyğun təmirinə, yeni avadanlıq və zəruri eksponatlarla təchizatına dair xüsusi tədbirlər planı» haqqında Sərəncamına uyğun olaraq əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. Bütün bunlar maddi mədəniyyət abidələrinin dünya standartlarına cavab verən səviyyədə nümayiş etdirilməsinə şərait yaradan amillərdəndir.

Prezident İlham Əliyevin 2008-ci ildə təsdiq etdiyi «Azərbaycan kinosunun 2008-2018-ci illər üzrə inkişafına dair Dövlət Proqramı» haqqında sərəncamından sonra isə uzun zaman durğunluq dövrü yaşayan milli kinonun bütün sahələri üzrə fəaliyyətin fəallaşması müşahidə olunmuş, bu sahədə sanki bir canlanma yaranmışdır. Kino istehsalı üzrə dövlət studiyaları və müstəqil

prodüser mərkəzlərində filmlərin çəkilişi genişlənmişdir. Bu fəallığın nəticəsi kimi ənənəvi xarakter qazanmış «Şərq-Qərb» Bakı Beynəlxalq kinofestivalının keçirilməsi mümkün olmuşdur.

Bu gün Azərbaycan dünyanın iqtisadi cəhətdən ən sürətlə inkişaf edən ölkələrindən biridir. Mədəniyyət və incəsənətin inkişafı, şübhəsiz ki, ölkə üçün prioritetdir. Ölkənin gələcəyini təmin edəcək amil təbii resurslar deyil, məhz mədəniyyət, incəsənət, elm və təhsildir. Bu sahədə çalışan yaradıcı sənətkarların fəaliyyəti də daima Prezidentin diqqət mərkəzindədir. Bununla bağlı mütəmadi olaraq yaradıcılıq gecələrinin, tədbirlərin, konfransların keçirilməsi, musiqi, teatr, kino, rəngkarlıq sahəsində görkəmli sənət adamlarının yaradıcılığının və əsərlərinin təbliği istiqamətində mühüm işlərin yerinə yetirilməsi Cənab Prezident İlham Əliyevin Ulu öndərin ənənəsinə sadıqlığını və onun yolunu uğurla davam etdirməsini bir daha göstərir.

Azərbaycan incəsənəti dünya sivilizasiyasına durmadan inteqrasiya edir. Bunu ölkədə keçirilən müxtəlif beynəlxalq festivalların keçirilməsi əyani sübut edir. Təkcə musiqi sahəsində keçirilən belə tədbirlərdən böyük əks-sədaya səbəb olmuş Qəbələ Beynəlxalq Musiqi Festivalını, Bakı Caz Festivalını, Vokalçıların Bülbül adına Beynəlxalq müsabiqəsini, Beynəlxalq Muğam Festivalını, hər il sentyabrın 18-də Ü.Hacıbəylinin doğum günü ilə əlaqədar Musiqi günü kimi qeyd olunan və artıq ənənəyə çevrilmiş bayrama təsadüf edən Beynəlxalq Musiqi Festivalını, Mstislav Rostropoviç Festivalını və s. göstərsək kifayət edər. Xüsusi olaraq, sonuncu öz əhəmiyyətinə görə maraqlı mədəniyyət layihələrindən biri kimi diqqətəlayiqdir. Bu festivallar proqramlarının rəngarəngliyinə, müxtəlifliyinə, həm də nüfuzlu xarici ifaçıların iştirakına görə böyük rezonansa səbəb olmuşdur. 2012-ci ildə Bakıda keçirilən Avroviziya mahnı müsabiqəsinin uğurları isə Azərbaycanı dünyaya bir daha yüksək səviyyədə təqdim etdi, məhz Heydər Əliyevin apardığı düzgün siyasət nəticəsində onun qısa bir vaxt ərzində qazandığı nailiyyətlərini göstərdi.

Azərbaycan incəsənətinin bu günkü uğurlarından danışdıqda bu işdə böyük rol oynayan Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətini mütləq vurğulamaq lazımdır. Belə ki, Azərbaycanın mədəni həyatında baş verən bir çox layihələrin yerinə yetirilməsində bu fondun müstəsna rolu diqqətəlayiqdir.

Son zamanlar Azərbaycan xalqının qeyri-maddi irsinin qorunması istiqamətində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Respublikanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, YUNESKO və İSESKO-nun xoş məramlı səfiri, Millət vəkili Mehriban xanım Əliyevanın ardıcıl fəaliyyəti

sayəsində titanik işlər görülür. Bütün bu işlər Azərbaycan milli mədəniyyətinin və incəsənətinin dünyada tanınılmasına, integrasiyasına, milli irsimizin, dəyər və sərvətlərimizin qorunub saxlanılmasına, inkişaf etdirilməsinə və gələcək nəsillərə çatdırılmasına yönəldilmişdir.

Ümumiyyətlə, milli irsin mühafizəsi problemi XXI əsrin əsas leytmotivinə çevrilmişdir. Belə ki, dünyada qloballaşma proseslərinin genişləndiyi bir zamanda milli mədəni irsin qorunması məsələsi əon dərəcə aktuallaşmışdır. Xüsusilə də, Azərbaycanın dünya mədəni birliyinə fəal integrasiya etdiyi bir dövrdə milli ənənələrin qorunması milli identifikasiya probleminin həllində mühüm addımdır. Məhz Heydər Əliyev Fondunun və Mehriban xanım Əliyevanın səyləri nəticəsində Azərbaycan muğamı, aşiq sənəti Azərbaycanın milli qeyri-maddi irsi kimi identifikasiya edilmişdir. Onun mədəni siyasəti nəticəsində incəsənətimiz artıq dünya mədəniyyətinin sərvətinə çevrilmişdir. Heydər Əliyev Fondunun xətti ilə dünyanın müxtəlif ölkələrində konfranslar, simpoziumlar keçirilir. 2009-cu ildən başlayaraq Bakıda hər iki ildən bir «Muğam aləmi» Beynəlxalq muğam Festivalının və bu çərçivədə Beynəlxalq simpoziumların keçirilməsi də Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə mümkün olmuşdur. Bu gün bütün dünya bizim muğamları dinləyir, bizim bəstəkarları, rəssamları tanıyır, bizim xalçalardan zövq alır. Heydər Əliyev Fondunun mədəniyyət prioritetləri təkcə bununla məhdudlaşmır. Fondun işində maarifçilik Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında tarixi prioritet kimi də əhəmiyyətlidir. Bundan əlavə, müxtəlif xeyriyyəçilik formaları vasitəsilə ifaçılıq mədəniyyətinin inkişafında da Fondun rolu əvəzsizdir. Azərbaycan incəsənətinin və mədəniyyətinin inkişafında mədəni dialoqun formalaşması, mədəniyyətlərin qarşılıqlı əlaqəsinin təmin edilməsi Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti qarşısında duran vacib məsələlərdəndir. Şübhəsiz ki, bütün bunlara nail olmaq üçün Mehriban xanım Əliyevanın şəxsi təşəbbüsləri və Fondun fəaliyyəti xüsusi olaraq dəyərləndirilməlidir.

İnamla deyə bilərik ki, bu gün Azərbaycan incəsənətinin və mədəniyyətinin inkişafı yolunda əldə etdiyi nailiyyətlər ümummilli lider Heydər Əliyevin başladığı yolun uğurlu davamının nəticəsidir. Əminik ki, bu yol düzgün, mütərəqqi və proqresə aparacaq istiqamətdədir.

Açar sözlər: incəsənət, mədəniyyət, tarix, H.Əliyev, inkişaf.

Рена Мамедова (Азербайджан)

**Роль общенационального лидера Гейдара Алиева
в развитии азербайджанского искусства**

В данной статье показана роль и значение общенационального лидера азербайджанского народа Г.А.Алиева. Подчеркивается титаническая многосторонняя деятельность Г.Алиева в развитии и расцвете азербайджанской культуры.

Ключевые слова: искусство, культура, история, Г.Алиев, развитие.

Rena Mamedova (Azerbaijan)

**The role of the national leader H.Aliyev in the development
of Azerbaijan art**

In the given article there is shown the role and significance of the national leader H.A.Aliyev. H.Aliyev's titanic activity in the development and flourishing of Azerbaijan culture is accentuated.

Keywords: art, culture, history, H.Aliyev, development.